



**Referat fra møde i Fagligt Råd d. 16. marts 2026**

**Kl. 11:00-14:00 i mødelokale Øst 2**

./. Præsentation af projekt *Fra Prikker til Punktskrift*

**Deltagere:** Kenn Steen Andersen, centerleder, Synscenter Refsnæs  
Berit Houmølle, vicecenterleder og områdeleder Skole & Specialrådgivning, Synscenter Refsnæs  
Susanne Johansen, områdeleder Botilbud, Synscenter Refsnæs  
Rikke Kannegaard, videns- og informationsspecialist, VUE, Synscenter Refsnæs  
Mads Røn, afdelingsleder Specialrådgivningen, Synscenter Refsnæs  
Kenneth Hartmann, rådgivningschef, Specialrådgivningen, IBOS  
Dorte With, leder, Center for Specialrådgivning Aarhus, DTHS  
Sanne Døj, synskonsulent, Region Hovedstaden  
Ann-Cathrine Larsen, overlæge, leder af synsregistret, Kennedy Centret  
Cecilie Zoega, bestyrelsesmedlem DBSU  
Erik Vind Frost, medlem af forretningsudvalget, DBS  
Christian Gravgaard, repræsentant Forældreforeningen LFBS

**Referent:** Tina Hansen, sekretær v. Synscenter Refsnæs

**Afbud:** Rikke Kannegaard, Mads Røn, Kenn Steen Andersen

Eventuelle afbud til mødet samt ønsker til punkter til dagsordenen (inkl. evt. bilag) skal sendes til sekretær Tina Hansen, [tinha@regsj.dk](mailto:tinha@regsj.dk) senest d. 6. marts 2026.

**1. Godkendelse af dagsorden**

Godkendt uden bemærkninger

**2. Bemærkninger til referatet fra møde d. 29. oktober 2025**

Godkendt uden bemærkninger

**3. Fra Synscenter Refsnæs til orientering og drøftelse**

**3.1. Sundhedsreform/sammenlægning af Region Hovedstaden og Region Sjælland til Region Østdanmark**

*Gensidig videndeling om status – herunder med særligt blik på synsområdet*

Kort opdatering om seneste nyt i forhold til sammenlægning af Region Sjælland og Region Hovedstaden. Koncerndirektionen har i starten af marts fordelt ansvarsområder. Jens Gordon Clausen bliver regionsdirektør, mens Martin Magelund Rasmussen bliver koncerndirektør med ansvar for det sociale område. Han kommer også til at fungere som udviklingsprofil og forandringskatalysator for den østdanske koncern. Det konkrete indhold af hans rolle på det sociale område er endnu uklart, men han har udtrykt ønske om at fokusere på borgernære tilbud og reducere bureaukrati.

Næste skridt er, at det forberedende regionsråd i morgen beslutter opgaveflytning mellem kommuner og regioner for de seks sundhedsråd. Forslag til ny organisationsstruktur sendes til drøftelse i MED-systemet den 7.-8. april, mens endelig beslutning forventes i perioden 14.-21. april. Indtil videre er der ingen signaler om særskilt fokus på synsområdet.

Der er dog omtale af, at nogle opgaver indenfor specialiseret rehabilitering kan flytte, men konkrete områder er endnu ikke defineret. Det betyder, at "naboområder" på det højt specialiserede område (f.eks. hjerneskadeområdet), kan blive berørt, og der er behov for at sikre, at opgaver ikke bliver overset i den nye struktur. DTHS og de regionale kommunikationscentre vil følge op på dette, både

med hensyn til opgavefordeling og vidensdeling, så ingen borgere “falder mellem stolene” under overgangen.

Der er særlig opmærksomhed på børnesynsområdet, som kan risikere at blive glemt, da hovedfokus ligger på voksenområdet. Synscenter Refsnæs og DBS arbejder derfor på at sikre landsdækkende koordinering og opretholde det nødvendige ydelsesrum til at opfylde kontrakter med Social- og Boligstyrelsen. Samlet set afventer man afklaring på specialiserede rehabiliteringsopgaver og følger løbende udviklingen på tværs af sundhedsrådene.

### **3.2. Grønland**

*Status på processen med indgåelse af aftale med Departementet for Børn og Unge – Naalakkersuisut, Grønland vedr. vejledning af børn og unge med synsnedsættelse, herunder blindhed, bosiddende i Grønland*

Synscenter Refsnæs har i mange år varetaget synsvejledning og rådgivning for børn og unge med synsnedsættelse i Grønland. Grønland besluttede at opsiges samarbejdet i 2022, da Grønland ønskede at hjemtage den og planlagde et nyt center i Pissassarfik. Synsvejledningen er dog aldrig blevet etableret, hvilket betyder, at børn og familier i Grønland ikke modtager den nødvendige synsvejledning. 2024 blev Synscenter Refsnæs kontaktet af Departementet for Børn og Unge i Grønland med ønske om at indgå en aftale igen. Et udkast til en aftale blev sendt fra Synscenter Refsnæs i juni 2024, men på grund af skiftende kontaktpersoner og manglende finansiering har det ikke kunnet realiseres. Departementet for Børn og Unge har nu igen kontaktet Synscenter Refsnæs med henblik på at drøfte mulighederne for en aftale, og Synscenter Refsnæs går i dialog.

### **3.3. Projekt ”Fra prikker til punktskrift” – et punktskriftsindlæringsmateriale målrettet dagtilbud og skoler**

*Præsentation af organisering og indhold i arbejdet med udvikling af et nationalt punktskriftsindlæringsmateriale*

Synscenter Refsnæs har påbegyndt et nationalt projekt, *Fra Prikker til Punktskrift*, med formål at udvikle et systematisk punktskriftindlæringsmateriale til børn, der starter i dagtilbud og fortsætter gennem indskoling. Projektet er initieret både på baggrund af efterspørgsel fra praksis og egne observationer af mangel på viden på området. Materialet skal målrettes fagpersoner omkring barnet, så børnene tidligt understøttes i punktskriftslæsning som en del af deres læse- og skrivefærdigheder. Præsentationen er vedlagt referatet.

## **4. Kort nyt fra samarbejdspartnere – gensidig orientering**

### **4.1. DTHS**

*Status på DTHS’ arbejde i 2025 og et fremadrettet perspektiv på 2026, herunder orientering om formandsskifte*

Dorte With meddelte, at hun stopper som leder af Center for Specialrådgivning pr. 1. november i år for at ændre sin arbejdsfordeling og tid. Hun er samtidig fratrukket som formand for DTHS, og Katrine Anderskov fra CFK Herning er blevet ny formand. Det forventes ikke at medføre store ændringer i planlagt arbejde for 2026. Hvem der skal overtage posten fra DTHS i Fagligt Råd vil blive fastlagt senere. For 2025 har DTHS fokuseret på to store områder:

1. At oplyse netværket og samarbejdspartnere – især dem, der endnu ikke ser sig som samarbejdspartnere – om DTHS’ rolle og aktiviteter.
2. At tydeliggøre DTHS’ fælles ståsted, som beskriver, hvad organisationen er fælles om på tværs af de 98 kommuner, og dermed skabe et mere klart udgangspunkt for kommunikation internt og eksternt.

DTHS arbejder desuden på at følge udviklingen inden for sundhedsreformen, specialeplanlægning, lov om specialundervisning for voksne og genoptræningsplaner. Organisationen ønsker fortsat at være repræsenteret i de relevante specialistgrupper, herunder synsområdet, og vil henvende sig til ministeriet, når man genoptager arbejdet med specialeplanen.

Der har været møder med Øjenforeningen og Danske Handicaporganisationer for videndeling og dialog om fremtidige rammer og organisering. Formålet er at sikre oplyst samarbejde og koordinering på synsområdet. Ved det kommende årsmøde planlægges en paneldebat med repræsentanter fra Dansk Blindesamfund og Danske Handicaporganisationer om, hvordan det specialiserede område bedst understøttes.

Fokusområderne for 2026 fortsætter med netværksopbygning, oplysning og samarbejde på sundheds- og socialområdet.

## **4.2. Afd. for Øjensygdomme**

### *Nyt fra Synsregistret*

Årsberetningen for 2025 er endnu ikke klar og udsættes til næste møde.

Der er ved at blive færdiggjort en informationspjece til forældre og andre interesserede, som skal udleveres ved indmelding i Synsregistret. Pjecen giver kort og praktisk information om, hvad Synsregistret er, hvad det betyder at være med, og indeholder kontaktoplysninger til relevante instanser og institutioner. Formålet er, at forældre får noget håndgribeligt med hjem, da det kan være svært at huske alle detaljer fra samtaler ved konsultationerne. Ann-Cathrine tager meget gerne imod idéer til en forside for at gøre pjecen mere indbydende og overskuelig.

Der ses en stigning i børn med hjernebetinget synsnedsættelse (CVI) samt i observationsgruppen, hvilket øger behovet for udveksling af oplysninger om børnenes funktionelle syn mellem øjenlæger og synskonsulenter. Ann-Cathrine understregede, at denne vidensdeling er lovlig, da Synsregistret er forankret i Sundhedsloven, som har forrang over GDPR. Der arbejdes på at tydeliggøre samtykkeerklæringen. Der blev drøftet udfordringer i relation til samtykke og Barnets Lov, men Ann-Cathrine præciserede, at manglende samtykke kan medføre udmeldelse, hvilket dog ikke er set i praksis.

Et andet vigtigt punkt man arbejder med, er et forslag om at udvide aldersgrænsen i Synsregistret fra 18 til 21 år. Målet er at støtte unge i overgangen til voksenlivet, som kan være en sårbar periode med ændringer i skole, uddannelse og sociale tilbud. Forslaget vil gøre det muligt for synskonsulenter at fortsætte vejledningen og støtten til de unge i denne fase. En udvidelse vil have stor betydning for kommunikationscentrene, fordi mange opgaver i dag stopper ved 18 år, og at man derfor skal være opmærksom på, hvordan arbejdet organiseres i voksenregi. I Region Hovedstaden vejleder man i dag unge ud over 18 år, nogen op til 21 år og andre helt op til 25 år, men en lovfæstelse vil gøre det lettere at sikre ensartet vejledning i hele landet. Ann-Cathrine har en kontakt i ministeriet, men processen er sat lidt på pause på grund af folketingsvalg, og det forventes at blive en længere proces med løbende orientering og drøftelse af organisatoriske konsekvenser.

Ann-Cathrine orienterede om det tidligere præsenterede forskningsprojekt om CVI, som skal skabe nationale kriterier for diagnosticering og ensrette praksis, som i dag er meget forskelligartet. Projektet involverer flere samarbejdspartnere og er afhængigt af finansiering. Lige nu arbejdes der derfor på at søge fondsmidler til projektet.

Endelig blev et større registerstudie ledet af Nina Milde præsenteret. Studiet vil analysere hele Synsregistrets population – både tidligere og nuværende indmeldte børn – og sammenligne med den øvrige befolkning med fokus på uddannelse, beskæftigelse og sundhedsforhold. Data går tilbage til 1980, og formålet er at skabe et solidt vidensgrundlag om livsforløb og vilkår for personer med synsnedsættelse. Projektet forventes afsluttet inden for cirka et år og vil kunne bidrage både til forskning og praksis.

## **4.3. IBOS**

### *PD-uddannelsen ved UC Syd og IBOS*

Der arbejdes på en ny model for, hvordan undervisere tilknyttet PD-modulerne kan ansættes direkte hos UC Syd. Baggrunden er, at UC Syd som uddannelsesudbyder skal have det fulde ansvar for underviserne for at kunne opretholde kvaliteten og udbudsretten for modulerne. Tidligere har underviserne ikke været ansat hos UC Syd, hvilket har givet visse frihedsgrader, men samtidig skabt usikkerhed i forhold til ansvar og stabilitet. Den nye model skal sikre, at undervisernes faglige profiler matcher behovene for de konkrete moduler, samtidig med at indholdet fastholdes og stabiliteten styrkes.

Derudover blev det drøftet, at VISO-KaS kontrakten, som dækker vidensarbejde, kurser, udredninger, rådgivning og materialeproduktion sammen med Refsnæs, er på vej til forlængelse for 2027-2028. Den oprindelige kontrakt lød på to år med mulighed for tre gange to års forlængelse. Den planlagte forlængelse for 2027-2028 er den anden ud af 3 mulige forlængelser.

#### **4.4. DBS**

Lige nu er fokus hos Dansk Blindesamfund især på valgkampen. For at sætte fokus på synsområdet har forretningsudvalget arrangeret politiske paneldebatter: senest i Fredericia med cirka 60 deltagere (halvdelen fysisk, halvdelen online), og der afholdes et tilsvarende møde i Høje Taastrup. Formålet er at få direkte dialog med politikerne og gøre dem opmærksomme på problemer og behov på området. Blandt emnerne er ønsket om at gøre børnesynsforløbsbeskrivelser obligatoriske og udvikle tilsvarende vejledende rammer for voksne. Målet er at mindske geografiske forskelle i tilbud og sikre mere kompetent og fagligt indhold uanset bopæl.

Samtidig følger Dansk Blindesamfund udviklingen omkring sundhedsreformen og Region Østdanmark tæt.

Organisationen har også deltaget på Øjensygeplejerskernes årsmøde via Synslinjen, et frivilligt rådgivningsinitiativ tilknyttet øjenafdelingerne. Her blev der holdt oplæg for over 100 øjensygeplejersker, som gav positive tilbagemeldinger. Synslinjen tilbyder rådgivning, som supplerer sygeplejerskernes egne muligheder.

#### **4.5. DBSU**

Foreningen har haft et godt år med mange aktiviteter for medlemmerne. Fokus er fortsat på rekruttering for at opretholde medlemsbasen og bevare puljer fra Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF).

Der overvejes at gentage sidste års succesfulde caminotur, og der arbejdes på fondsansøgninger for at kunne gennemføre turen igen.

Landsmødet nærmer sig, hvor en ny bestyrelse skal konstitueres. Mange nuværende medlemmer stopper, og det er endnu uklart, hvem der fortsætter. Cecilie selv har teknisk set et år tilbage, men går på barsel inden længe. Hvis Cecilie ikke kommer til at fortsætte i Fagligt Råd, udtrykker hun taknemmelighed for at have været en del af Fagligt Råd hvor hun med glæde har kunne følge udviklingen på synsområdet.

#### **4.6. LFBS**

LFBS fortsætter arbejdet med projektet *Livet med mit synshandicappede barn* samt andre igangværende projekter.

### **5. Eventuelt**

#### **Mødekalender 2026:**

16. marts 2026

15. september 2026

Datoer til møder i 2027 sendes ud i forbindelse med sidste møde i 2026

# Projekt: Fra Prikker til Punktskrift

Udvikling af nationalt punktskriftindlæringsmateriale  
til dagtilbud og grundskole

2026-2028



REGION SJÆLLAND  
SYNSCENTER REFSNÆS



*- vi er til for dig*

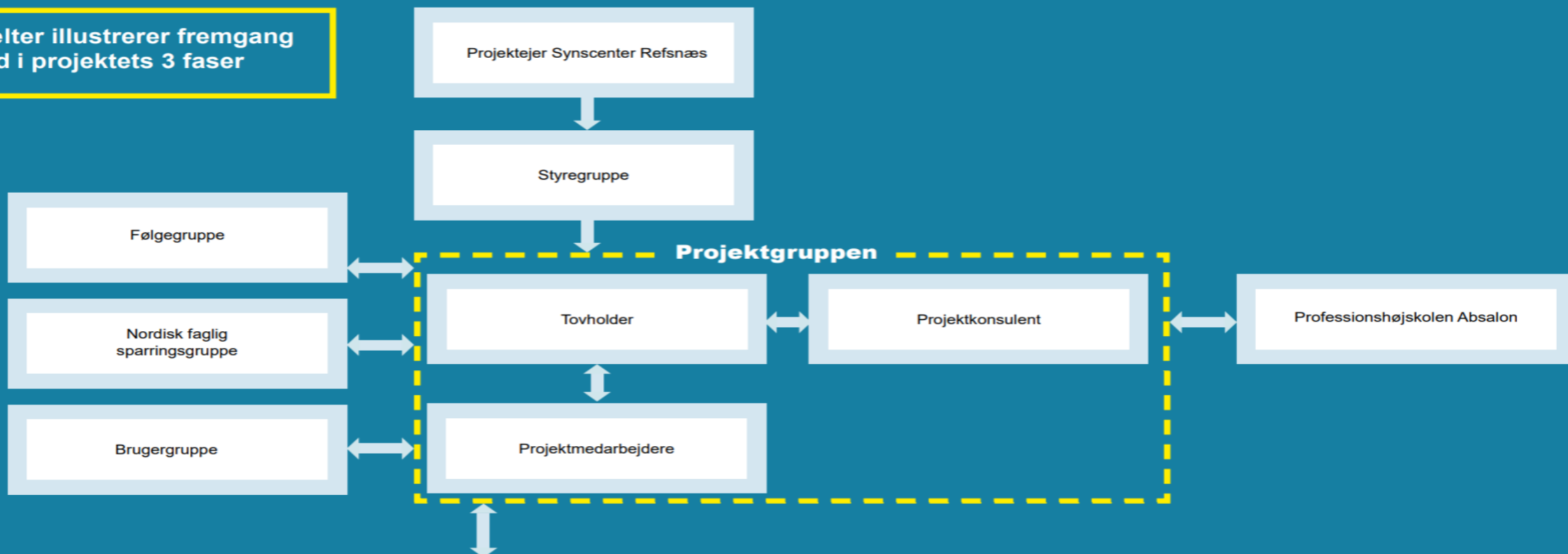
# Projektets formål

Projektet har til formål at **udarbejde konkrete punktskriftindlæringsmaterialer og vejledninger** til fagpersoner omkring barnet, der understøtter barnets punktskriftsindlæring fra den første træning i taktil opmærksomhed i daginstitutionen til udvikling og anvendelse af punktskrift som formelt læse- og skriftsprog i grundskolen.



# Fra prikker til punktskrift - Organisering

Gule felter illustrerer fremgang over tid i projektets 3 faser



## Vidensfundament:

- Det samlede nationale vidensgrundlag på børnesynsområdet (den fælles nationale referenceramme for indsatser på området)
- Systematiske litteratursøgninger
- Et bredt evidensgrundlag bestående af dansk, nordisk og international punktskriftspecifik forskningsbaseret viden, praksisbaseret viden og brugerperspektiver.
- Løbende sparring og fagfællebedømmelse ved danske og nordiske højt specialiserede synsfaglige videnshavere samt bruger- og interesseorganisationer
- Kvalificering af leverancerens universelle didaktiske design ved professionshøjskolen Absalon
- Pilotafprøvning i praksis og empirisk kvalificering

## Leverancer:

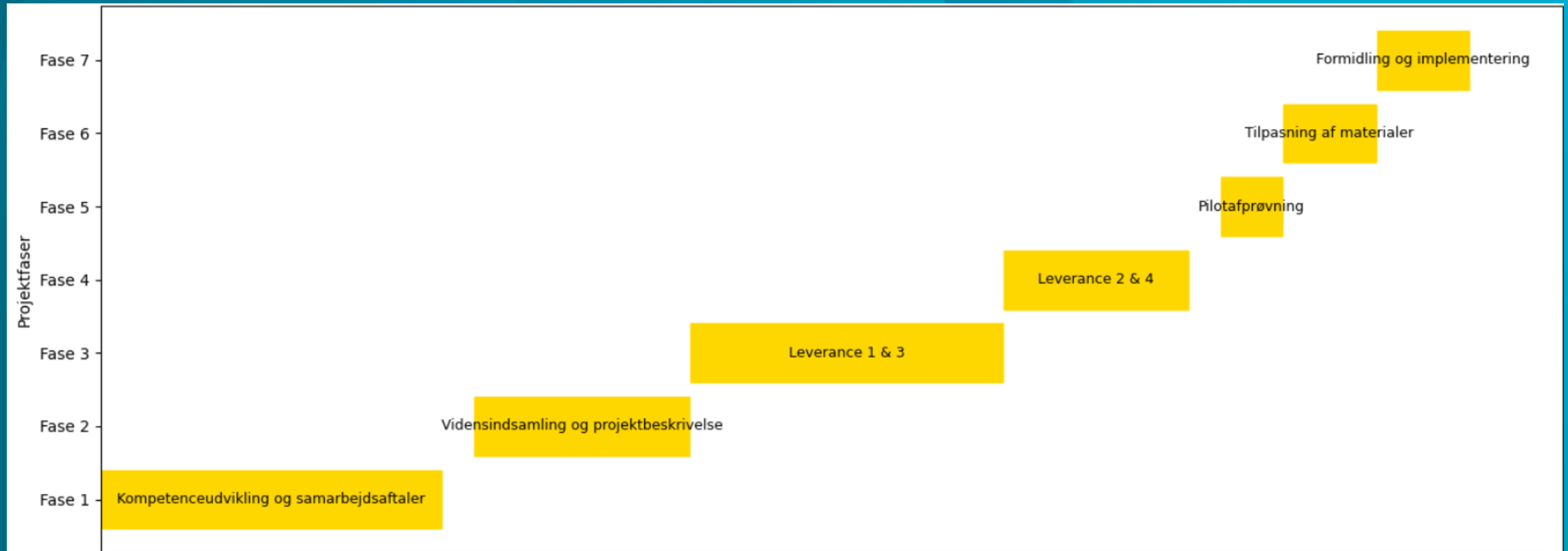
- Leverance 1: Førpunkt – den pædagogiske vejledning
- Leverance 2: Førpunkt – konkrete læringsmaterialer
- Leverance 3: Faghæfte – punktskrift som læse- og skriftsprog
- Leverance 4: Læringsmaterialer til anvendelse i pædagogisk praksis

## Formidling:

- Resultater
- Implementering

Klik på teksten i de enkelte bokse for uddybning af rollerne

# Projektets faser og tidslinje



Den forberedende projektfase

1.8 2024 – 20.05 2026

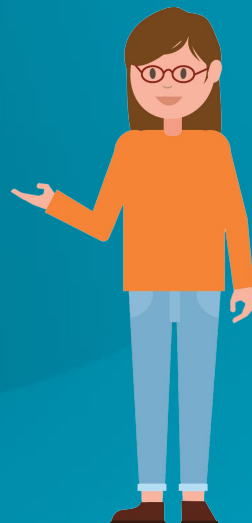
Udviklingsfasen

20.05 2026 – 31.8 2028



# Fase 1: Kompetenceudvikling og samarbejdsaftaler

- 1.8 2024 - 31.6 2025
- Kompetenceudvikling af medarbejde på masterniveau
- Etablering af samarbejdsaftale med Statped (Norge) og SPSM (Sverige) i regi af NOVIR-samarbejdet – videndeling og anvendelse af dele af eksisterende punktskriftmaterialer



# Fase 2: Vidensindsamling og projektbeskrivelse



- 1.8 2025 – 20.5 2026
- Udarbejdelse af projektbeskrivelse
- Udveksling af punktskriftmaterialer med Statped (Norge) og SPSM (Sverige) bl.a. ved fysisk møde
- Samarbejdsaftaler med nationale videnshavere i DTHS og Statped og SPSM om løbende fagfællebedømmelse
- Vidensindsamling (litteratursøgning)
- Afklaring af tilgang og didaktiske overvejelser vedr. introduktion i 6- eller 8-punkt samt forkortelser
- Vidensindsamling vedr. international og national anvendelse af hhv. 6 og 8 punkt samt punktforkortelser
- Fagfælledrøftelser med DTHS Vidensfora for Punkt og Grafisk Fremstilling samt Det Danske Punktskriftsnævn





## Fase 3: Leverance 1 og 3

- 20.05 2026 – 31.12 2026
- Udvikling og produktion af
  - Leverance 1:Førpunkt – den pædagogiske vejledning
  - Leverance 3:Faghæfte – punktskrift som læse- og skriftsprog

## Fase 4: Leverance 2 og 4

- 1.1 2027 – 30.06 2027
- Udvikling og produktion af
  - Leverance 2:Førpunkt – konkrete læringsmaterialer (+vejledning)
  - Leverance 4:Leverance 4: Læringsmaterialer til anvendelse i pædagogisk praksis



## Fase 5: Pilotafprøvning

- 1.8. 2027 – 31.9 2027
- Pilotafprøvning af materialer på udvalgte skoler og dagtilbud, der har børn med blindhed i deres pædagogiske praksis
- Observationsbesøg + kvalitative interviews med fagpersoner

## Fase 6: Tilpasning af materialer

- 1.10 2027 – 31.12 2027
- Tilpasning af materialet på baggrund af pilotafprøvning

## Fase 7: Formidling og implementering

- 1.1 2028 – 31.1 2028
- Udgivelse og formidling af projektets materialer



.....

## Projekt: Fra Prikker til Punktsskrift

Udvikling af nationalt punktsskriftindlæringsmateriale til dagtilbud og grundskole 2026-2028

.....

### Projektets formål

Projektet har til formål at udarbejde konkrete punktsskriftindlæringsmaterialer og vejledninger til fagpersoner omkring barnet, der understøtter barnets punktsskriftsindlæring fra den første træning i taktil opmærksomhed i daginstitutionen til udvikling og anvendelse af punktsskrift som formelt læse- og skriftsprog i grundskolen.

### Fra prikker til punktsskrift - Organisering

Synscenter Refsnæs er projektejer.

Styregruppen overvåger projektet og har ansvar for projektets fremdrift, økonomi, ressourceanvendelse og leverancer i projektet.

Projektgruppen består af tovholder, projektkonsulent og projektmedarbejdere. Tovholderen refererer til afdelingslederen, som er en del af styregruppen.

Følgegruppen består af relevante videnskavere fra DTBS-institutioner. Gruppen bidrager med fagfællesbedømmelse, kvalitetssikring og inspiration til projektgruppens arbejde.

Nordisk faglig sparringsgruppe består af nordiske videnskavere fra Specialpedagogiska skolmyndigheten (Sverige) og Statped (Norge). Gruppen bidrager med faglig sparring, erfaringsudveksling samt med kvalitetssikring og inspiration til projektgruppens arbejde.

Brugergruppen bidrager med erfaringer og perspektiver, der kan kvalificere og inspirere projektgruppens arbejde.

Professionshøjskolen Absalon bidrager med faglig sparring mhp. kvalificering af universelt didaktisk design samt til at sikre materialernes aktualitet ift. metoder og anvendte materialer i danske folkeskoler.

**Vidensfundament: (projektgruppens arbejde med leverancerne er baseret på følgende vidensgrundlag)**

- Det samlede nationale vidensgrundlag på børnesynsområdet (den fælles nationale referenceramme for indsatser på området)
- Systematiske litteratursøgninger
- Et bredt evidensgrundlag bestående af dansk, nordisk og international punktsskriftsspecifik forskningsbaseret viden, praksisbaseret viden og brugerperspektiver.
- Løbende sparring og fagfællesbedømmelse ved danske og nordiske højt specialiserede synsfaglige videnskavere samt bruger- og interesseorganisationer

- Kvalificering af leverancernes universelle didaktiske design ved professionshøjskolen Absalon
- Pilotafprøvning i praksis og empirisk kvalificering

Leverancer: (projektgruppens arbejde skal udmønte sig i følgende 4 leverancer)

- Leverance 1: Førpunkt – den pædagogiske vejledning
- Leverance 2: Førpunkt – konkrete læringsmaterialer
- Leverance 3: Faghæfte – punktskrift som læse- og skriftsprog
- Leverance 4: Læringsmaterialer til anvendelse i pædagogisk praksis

Formidling:

- Resultater
- Implementering

## Projektets faser og tidslinje

Projektet forløber i 2 overordnede faser hhv. 1 forberedende projektfaser inddelt i 2 faser og en udviklingsfase inddelt i 5 faser.

Den forberedende projektfase 1.8 2024 – 20.05 2026

Fase 1: Kompetenceudvikling og samarbejdsaftaler

Fase 2: Vidensindsamling og projektbeskrivelse

Udviklingsfasen 20.05 2026 – 31.08 2028

Fase 3: Leverance 1 og 3

Fase 4: Leverance 2 og 4

Fase 5: Pilotafprøvning

Fase 6: Tilpasning og materialer

Fase 7: Implementering

### Fase 1: Kompetenceudvikling og samarbejdsaftaler

- 1.8 2024 - 31.6 2025
- Kompetenceudvikling af medarbejde på masterniveau
- Etablering af samarbejdsaftale med Statped (Norge) og SPSM (Sverige) i regi af NOVIR-samarbejdet – videndeling og anvendelse af dele af eksisterende punktskriftmaterialer

### Fase 2: Vidensindsamling og projektbeskrivelse

- 1.8 2025 – 20.5 2026

- Udarbejdelse af projektbeskrivelse
- Udveksling af punktskriftmaterialer med Statped (Norge) og SPSM (Sverige) bl.a. ved fysisk møde
- Samarbejdsaftaler med nationale videnskavere i DTHS og Statped og SPSM om løbende fagfællebedømmelse
- Vidensindsamling (litteratursøgning)
- Afklaring af tilgang og didaktiske overvejelser vedr. introduktion i 6- eller 8-punkt samt forkortelser
- Vidensindsamling vedr. international og national anvendelse af hhv. 6 og 8 punkt samt punktforkortelser
- Fagfælledrøftelser med DTHS Vidensfora for Punkt og Grafisk Fremstilling samt Det Danske Punktskriftsnævn

### Fase 3: Leverance 1 og 3

- 20.05 2026 – 31.12 2026
- Udvikling og produktion af
  - Leverance 1:Førpunkt – den pædagogiske vejledning
  - Leverance 3:Faghæfte – punktskrift som læse- og skriftsprog

### Fase 4: Leverance 2 og 4

- 2027 – 30.06 2027
- Udvikling og produktion af
  - Leverance 2:Førpunkt – konkrete læringsmaterialer (+vejledning)
  - Leverance 4:Leverance 4: Læringsmaterialer til anvendelse i pædagogisk praksis

### Fase 5: Pilotafprøvning

- 1.8. 2027 – 31.9 2027
- Pilotafprøvning af materialer på udvalgte skoler og dagtilbud, der har børn med blindhed i deres pædagogiske praksis
- Observationsbesøg + kvalitative interviews med fagpersoner

### Fase 6: Tilpasning af materialer

- 1.10 2027 – 31.12 2027
- Tilpasning af materialet på baggrund af pilotafprøvning

### Fase 7: Formidling og implementering

- 2028 – 31.1 2028

- Udgivelse og formidling af projektets materialer